T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/449
KARAR NO : 2023/179
KARAR TR : 27/02/2023

ÖZET: 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'na muhalefet gerekçesiyle verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın, aynı maddi olay nedeniyle 659 sayılı KHK'nın 9. maddesi uyarınca ödenmesi istenilen av tazminatınınidari yargı yerinde dava konusu yapılamayacağı hususu dikkate alındığında, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : İ. K
Vekili : Av. E. Ö
Davalı : Şanlıurfa Valiliği

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Tarım ve Orman Bakanlığı Şanlıurfa İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünün 14/10/2021 tarihli ve 91 sayılı kararı ile; davacının, koruma altındaki yaban hayvanlarını yasak olarak evde bulundurduğundan bahisle 4915 sayılı Kanun'un 18. maddesinin birinci fıkrasını ihlal etmesi nedeniyle adına 1.730 TL idari para cezası verilmiş,aynı Kanun'un 28. maddesinin son fıkrası uyarınca da öldürülen her bir yaban hayvanı için 25.000 TL'den toplam 250.000 TL av tazminatı tutarının 659 sayılı KHK'nın 9. maddesi uyarıncaödenmesi için kurum tarafından sulha davet yazısı gönderilmiştir.

2. Davacı vekili, idari para cezasının ve ödeme hususunda sulha davet konulu yazının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

3. Şanlıurfa 2. İdare Mahkemesi 16/12/2021 tarih ve E.2021/1433, K.2021/1236 sayılı kararı ile,*"anılan idare işlemleri arasında maddî veya hukukî yönden bağlılık ya da sebep-sonuç ilişkisinin bulunmadığı"* gerekçesiyle, 2577 sayılı İdarî Yargılama Usûlü Kanunu'nun 15. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi gereğince 5. maddeye uygun şekilde her bir işleme karşı ayrı ayrı dilekçelerle yeniden dava açılmakta serbest olmak üzere dava dilekçesinin reddine kesin olarak karar vermiştir.

4. Davacı vekili, bunun üzerine idari para cezası ile ödeme hususunda sulha davet yazısına karşı ayrı ayrı iptal davaları açmış; Şanlıurfa 2. İdare Mahkemesi 27/01/2022 tarih ve E.2022/99, K.2022/215 sayılı kararı ile,*"dava konusu yazının idari davaya konu olabilecek kesin ve yürütülebilir bir idari işlem mahiyetinde olmadığı anlaşıldığından davanın esasının incelenmesine olanak bulunmadığı sonucuna varılarak"* davanın incelenmeksizin reddine karar vermiş ve bu karar istinaf edilmeksizin 24/03/2022 tarihinde kesinleşmiştir.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. İdari Yargıda

5. **Şanlıurfa 2. İdare Mahkemesi 18/01/2022 tarih ve E.2021/1751, K.2022/118 sayılı kararı** ile, *"idari para cezası yanında ayrıca bir idari işlem tesis edilmediği, ödeme hususunda sulha davet konulu yazının kesin ve yürütülür bir idari işlem olmadığı, idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'unda belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği, bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, idari para cezasına karşı açılandavanın görüm ve çözümünün anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerine ait olduğu"* gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar vermiştir. Bu karar, istinaf edilmeksizin 24/03/2022 tarihinde kesinleşmiştir.

6. Davacı vekili, bunun üzerine idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerinebaşvuruda bulunmuştur.

B. Adli Yargıda

7. **Şanlıurfa 1. Sulh Ceza Hâkimliği 08/06/2022 tarih ve D.İş. 2022/555 sayılı kararı**ile, *"idari para cezası ile birlikte av tazminatı ödenmesine de karar verildiği, 5326 sayılı Kanun'un 27/8. madde ve fıkrası uyarınca idari para cezasına konu işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması halinde, idari para cezasına ilişkin karara ilişkin hukuka aykırılık iddiasının da, idari yargı yerinde görüleceği"* gerekçesiyle 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un

19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için dava dosyalarının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve bir karar verilinceye kadar dosya incelemesinin ertelenmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

8. 659 sayılı Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri ve Özel Bütçeli İdarelerde Hukuk Hizmetlerinin Yürütülmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname'nin *"Adli uyuşmazlıklarda sulh"* başlıklı 9. maddesi şöyledir:

"(1) İdarelerin adli yargıda dava açmadan veya icra takibine başlamadan önce karşı tarafı sulhe davet etmesi esastır. İdareler, kendi aleyhlerine dava açılacağını veya icra takibine başlanılacağını öğrenmeleri durumunda da karşı tarafı sulhe davet edebilirler. Sulhe davet, uyuşmazlığın tarafı olan gerçek veya tüzel kişilerce de yapılabilir. İlgili mevzuatında daha uzun bir süre öngörülmediği takdirde, sulhe davette karşı tarafa, ifa, itiraz veya sulh teklifinde bulunmak üzere otuz güne kadar süre verilir.

(2) Gecikmesinde sakınca bulunan veya işin mahiyeti gereği süre verilmesinde fayda görülmeyen hallerde doğrudan dava ve icra yoluna başvurulabilir.

(3) Dava konusu edilmiş veya icraya intikal etmiş uyuşmazlıklarda da taraflarca sulh teklifinde bulunulabilir.

(4) 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamı dışında kalan tüm taksit tekliflerinin değerlendirilmesi de bu madde kapsamında yapılır.

(5) Sulh başvurularının altmış gün içinde sonuçlandırılması zorunludur. Sulh başvurusu altmış gün içinde sonuçlandırılmamışsa istek reddedilmiş sayılır."

9. 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu'nun, *"Amaç ve kapsam"* başlığı altında düzenlenen 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; sürdürülebilir av ve yaban hayatı yönetimi için av ve yaban hayvanlarının doğal yaşam ortamları ile birlikte korunmalarını, geliştirilmelerini, avlanmalarının kontrol altına alınmasını, avcılığın düzenlenmesini, av kaynaklarının millî ekonomi açısından faydalı olacak şekilde değerlendirilmesini ve ilgili kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile işbirliğini sağlamaktır.

(Değişik ikinci fıkra: 23/1/2008-5728/505 md.) Bu Kanun av ve yaban hayvanlarını ve yaşama ortamlarını, bunların korunmasını ve geliştirilmesini, av ve yaban hayatı yönetimini, avlakların kurulması, işletilmesi ve işlettirilmesini, avcılığın, av turizminin, yaban hayvanlarının üretiminin, ticaretinin düzenlenmesini, toplumun bilinçlendirilmesini, avcıların eğitimini, av ve yaban hayatına ilişkin suç ve kabahatler ile bunların takibi ve cezalarını kapsar."

10. Bu Kanun'un *"Avlanma esas ve usulleri"* başlığı altında düzenlenen 6. maddesinin birinci ve ikinci fıkraları şöyledir:

"Avlanma, avcılık belgesi ve avlanma izni almak şartıyla, yasalarla izin verilen silâh, araç ve eğitilmiş hayvanlarla, avlanma plânlarına veya Merkez Av Komisyonu kararlarına göre yapılır.

Zehirle avlanmak yasaktır. Haznesi iki fişek alacak şekilde sınırlandırılmamış otomatik, yarı otomatik, pompalı ve benzeri yivsiz av tüfekleri ile havalı tüfek ve tabancalar avda kullanılamaz. Eğitilmiş hayvanlarla ve mücadele kapsamında kullanım yeri, şekli ve özellikleri Merkez Av Komisyonunca belirlenecekler dışında kara, hava araçları ve yüzer araçlarla, ses, manyetik dalga, ışık yayan araç ve gereçler, canlı mühre, tuzak, kapan ve diğer benzeri araç, gereç ve usullerle avlanılamaz. Avda kullanımı Merkez Av Komisyonu kararı ile men edilen ses ve manyetik dalga yayan cihazlar, tuzak ve kapanlar ile benzeri araç ve gereçlerin pazar ve ticarethanelerde bulundurulması ve satışı yasaktır. Özellikleri Merkez Av Komisyonunca belirlenenlerin dışında gümeler kurulamaz ve bu gümelerde avlanılamaz."

11. Aynı Kanun'un *"Ticaret esasları"* başlıklı 18. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Taraf olunan uluslararası sözleşmelerle ticareti yasaklanan yerli ve yabancı yaban hayvanları ve bu Kanunun 6 ncı maddesi çerçevesinde belirlenen avlanma esas ve usullerine aykırı olarak avlanan yaban hayvanları canlı veya cansız olarak veya bunların et, yumurta, deri, post, boynuz ve benzeri parçaları ile bunların türevleri satılamaz, satın alınamaz, nakledilemez ve bunların ithalatı ve ihracatı yapılamaz."

12. Aynı Kanun'un *"Avlanma esaslarına uymama ve belgesiz avlanma"* başlıklı 24. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"6 ncı maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında sayılan zehirle avlanma hariç diğer yasaklara ve esaslara aykırı hareket edenlere her bir aykırılık için ayrı ayrı olmak üzere yüzelli Türk Lirası idarî para cezası verilir."

13. Aynı Kanun'un *"Avdan men etme ve mülkiyetin kamuya geçirilmesi"* başlıklı 28. maddesinin son fıkrası şöyledir:

"Bu madde hükümlerine göre mülkiyetin kamuya geçirilmesi kararı verilmiş olsa bile, yasak avlanma ile yaban hayatında ve ekosistemde meydana gelen tahribat ve eksilme nedeniyle hükmolunacak tazminat av hayvanı türlerine göre Bakanlıkça tespit edilen değerler üzerinden hesaplanır. Hükmolunan tazminat, Döner Sermaye İşletmesine gelir kaydedilir."

14. 4915sayılı Kanun'da bu Kanun uyarınca verilen idari para cezasınakarşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiştir.

15. Öte yandan, 30/03/2005 tarih ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 06/12/2006 tarihli, 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi şöyledir:

(1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkındauygulanır."

16. Aynı Kanun'un 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fikrada ise; idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciindegörüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

17. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Havva AYDINLI, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 27/02/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, Sulh Ceza Hakimliğince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece adli yargı dosyasının ekinde idari yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, idari para cezasının iptali istemiyle açılan dava yönünden oluşan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

18. Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

19. Dava, 4915 sayılıKanun'un 18/1. maddesi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

20. Yukarıda izah edilen mevzuat hükümlerine göre, Kabahatler Kanunu'nun idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda iseuygulanmayacağı; ancak, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

21. Dosyanın incelenmesinden, davacı adına verilen idari para cezası yanında av tazminatının ödenmesi için kurum tarafından gönderilen sulha davet yazısının bir idari işlem niteliğinde olmadığı, dayanak 659 sayılı KHK'nın 9. maddesinin adli uyuşmazlığa ilişkin olduğu, sulha davet yazısının idari yargı yerinde dava konusu edilmesinin buna idari işlem niteliğini kazandırmayacağı, kaldı ki, idare mahkemesince de *"kesin ve yürütülür işlem mahiyetinde olmayan yazının esasının incelenmesine olanak bulunmadığı"* gerekçesiyle davanın ilk inceleme aşamasında incelenmeksizin reddine karar verildiği ve bu usûlî kararın da kesinleştiği anlaşılmıştır.

22. İncelenen uyuşmazlıkta, uygulanan idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4915 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, av tazminatına ilişkin sulha davet yazısının idari işlem niteliğinde bulunmadığı ve idari yargı yerinde esasının incelenmediği hususu da dikkate alınarak, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

23. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Şanlıurfa 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin 08/06/2022 tarih ve D.İş 2022/555 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Şanlıurfa 1. Sulh Ceza Hâkimliğinin 08/06/2022 tarih ve D.İş 2022/555 sayılı BAŞVURUSUNUN

REDDİNE,

27/02/2023 tarihinde OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Doğan	Eyüp	Havva
TOPAL	AĞIRMAN	SARICALAR	AYDINLI

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN